

11. ALLERLEI ERVARINGEN

Wanneer wij een reeks van jaren achter ons hebben in de ambtelijke bediening, dan doen wij steeds meer ervaringen op. Soms schudden wij ons hoofd en zuchten wanneer wij soms in eigen gemeente, of in de gemeenten waar wij consulent over zijn, voor problemen en moeilijkheden worden geplaatst. Maar terugdenkend aan vroegere jaren, dan moeten wij steeds tot de bekentenis komen dat het hier altijd een strijdende Kerk geweest is.

Op zekere dag, het is nu al meer dan 25 jaar geleden, ging ik op reis om in een vakante gemeente, waar ik altijd met aangenaamheid mocht verkeren, een ledenvergadering te houden. De jaarlijkse stemming voor ouderlingen en diakenen zou plaatshebben. Voor enkele jaren was er maar één ouderling in die gemeente. Doch wat gebeurde? Er kwam een man over van een andere gemeente, een man die sprak van een krachtdadige bekering, een man die betuigde dat hij wist waar zijn schuld gebleven was. Zijn staat lag vast en hij was niet ontbloot van gaven. Hij had een grote vrijmoedigheid. De ouderling die vele jaren die gemeente gediend had, was zeer bezadigd, hij besprak het leven en zijn wandel

was overeenkomstig zijn belijdenis. Hij was geen prater, en die andere man kon dag en nacht wel praten. Met vlag en wimpel werd die andere man binnengehaald. Ik was er ook zeer mee ingenomen. Hij kon zulke grote zaken vertellen en werd gesticht onder mijn preken. Hij stak mij naar boven en ik deed het hem. O, wat een afgodendienaars zijn wij toch!

Ik ben er nog beschaamd over wanneer ik er aan terugdenk.

De man moest ouderling worden. Dat zou voor de gemeente een aanwinst zijn. Lezen, bidden en praten, het was een wonder. Het was een man op leeftijd, maar hij was moedig als een jonge leeuw. Wij gingen vaak samen op stap, en dan maar redeneren. Het was een zeldzaamheid. Wij waren blij met elkander.

Maar het duurde niet zo lang, en van tijd tot tijd hoorde ik klachten. Hij liet in het openbaar zelfs gevoelen dat hij veel verder geleid was dan die andere ouderling. Zij hadden ook enige tijd als broeders geleefd, maar de liefde verkoudde. De verhouding was niet meer zoals het voorheen was. Er kwamen verwijderingen. Ik ging het merken ook in het gebed in de consistorie voor de dienst. Er werden door die ingehaalde ouderling uitdrukkingen gedaan, die niet zo stichtelijk waren. Hij ging zelfs zijn medebroeder verdenken. Hij was anders bekeerd dan die eenvoudige, bezadigde man.

Op een keer kwam het uit dat hij maar liever alleen ouderling wilde zijn en die andere man moest er maar uit. Hij was wel oud, maar hij kon best driemaal op een zondag lezen. Het was bij die andere man altijd hetzelfde maar, en hij had steeds wat nieuws. Er waren verschillende aanbidders van hem toen ter tijd, die wel veel van

die man dachten, en een zeker deel was het eens geworden dat die andere man er maar uit moest.

De meerderheid van de kerkeraad wilde echter die eenvoudige man, die zovele jaren de gemeente gesticht had, toch niet loslaten. Dus het eindresultaat was dat zijn naam weer op de kandidatenlijst voorkwam.

Ik was, gelijk ik reeds schreef, uitgenodigd om die stemming te leiden. Het werd een moeilijke avond.

De stembriefjes werden geopend, en wat ik nog nooit had meegemaakt, de meeste leden hadden blanco gestemd. Ik was diep ontroerd over het verloop van die vergadering en besloot niet verder te gaan, doch de vergadering op te schorten. Diep bedroefd ging ik naar huis. Maar dat kon zo niet blijven. Er werd een datum vastgesteld dat ik er weer heen zou gaan. Die avond zou ik dan eerst preken. Ik ging op reis, maar ik wist werkelijk niet wat ik zou preken. Ik had gezocht en gezocht in de Bijbel, maar het einde was dat ik geen tekst had.

Om op die plaats te komen, moest ik met een boot mee. Werkelijk, ik zat in een hoek te beven, denkende om daar weer een vergadering te moeten leiden. Uit de nood van de ziel kreeg ik op die boot tot God te zuchten, en ik vroeg de Heere of Hij mij een woord wilde geven, wat op die rumoerige mensen eens indruk mocht maken. En het behaagde de Heere om mijn zuchten te beantwoorden. Ik werd bepaald bij 1 Petrus 5 : 5: „Desgelijk gij jongen, zijt de ouden onderdanig en zijt met ootmoedigheid bekleed, want God wederstaat de hoovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade.”

Ik las de tekst af en het werd ademloos stil in de kerk. Had ik maar steeds God nodig zoals die avond.

Na de dienst was er weer ledenvergadering en geen

hond verroerde zijn tong. Er werd weer gestemd en toen niet één blanco papier, niet één. God had gesproken!

Er was diepe indruk die avond in die vergadering. De meeste van de leden, ook van de kerkeraad uit die tijd, zijn nu gestorven. Ik denk dat er nog één van de diakenen in leven is, zo ver ik het weet.

Het was ook voor mij een wonder dat de muilen der leeuwen waren toegestopt en dat er onderwerping was. Een enkele geveinsdelyk onderworpen, maar de meerderheid was genezen. Die man die ze in een hoek hadden willen zetten, werd weer met grote meerderheid verkozen. Als we voor onszelf niet vechten, dan neemt God het voor ons op. Ik heb het vaak bewonderd dat die eenvoudige man, die zo vaak in zijn hart gestoken werd door zijn zogenaamde medebroeder, zo kalm bleef. Hij zei nooit iets terug, gelovende soms dat de Heere zijn twist zou twisten.

De zondag brak aan dat de bevestiging zou plaatshebben. Het was op een zondag na Pinksteren. Anders gebeurde het met nieuwjaar, maar door al die droeve ontwikkelingen was het later in het jaar geworden. Mijn teks die morgen zou zijn uit Handelingen 2 : 42: „En zij waren volhardende in de leer der apostelen, en in de gemeenschap, en in de breking des broods, en in de geboden.”

's Zaterdagavond waren wij nog samen geweest met de gehele kerkeraad in het gastvrije huis van een diaken, en er was geen hard woord gevallen. Zo het scheen waren wij in vrede van elkander gescheiden.

Met hoop en moed stond ik op 's zondagsmorgens. Een geschikte tekst voor die gelegenheid: de volharding van degenen die op het Pinksterfeest tot God bekeerd waren.

De tijd brak aan om naar de kerk te gaan. De diaken waar ik logeerde, woonde onder aan een dijk, en de oude man woonde boven op de dijk. Wanneer wij op de dijk kwamen, dan stond hij altijd op ons te wachten en dan liepen wij samen naar de kerk, en dan hadden wij soms al een preekje voor wij in de consistorie waren.

Maar die morgen stond hij niet te wachten. Ik zei tegen die diaken: de oude man zal zeker ziek geworden zijn, of misschien is zijn vrouw niet in orde. Ik had heel geen kwade gedachten, en deed de deur open van zijn huis om te informeren wat er aan scheelde. Tot mijn verwondering zag ik dat hij zelfs zijn zondagse kleren niet aan had, zo maar gekleed op z'n alledaags.

Op de vraag of hij niet mee ging, kreeg ik op de ruwste wijze ten antwoord: „in der eeuwigheid ga ik niet meer met je mee, ik wil van die bevestiging van die ouderling niet weten.”

Zo moest ik naar de kerk, en dan die tekst, en dan die bevestiging. Wat was ik diep ontroerd; ik was als lam geslagen.

's Middags was het weer kerk. Wij kwamen als naar gewoonte weer op die dijk en had de minste gedachte niet om die man te zien. Maar wat gebeurt? Werkelijk, daar stond hij gekleed op z'n zondags te wachten. Hij groette vriendelijk en stapte met ons mee. Ik wist heus niet wat me overkwam. 's Morgens zulke woorden gebezigd, en nu deed hij alsof er helemaal niets gebeurd was. Ik dacht om de waarschuwing van Paulus: „Bestraft een oude man niet hardelijk.” In mijn hart was ik toch blij dat hij weer met ons ging. Ik dacht: een mens is zo ellendig en in drift kunnen wij er zoveel uitgooien, waar wij later spijt van hebben. Toch gevoelde ik het als mijn roeping om wat tegen die man te zeggen. Ik

vroeg hem of hij berouw had over zijn onbillijk en onbetamelijk optreden. En daar brak de bui weer los. Hij zei: „nee, helemaal niet”. Hij stapte op, ging de kerk in en ging midden in de kerk zitten. En dat was ook de laatste maal dat hij erin geweest is. Het einde was dat hij bedankte als ouderling en bedankte als lid en nooit geen gemeenschap meer zocht met degenen waar hij te voren mee geleefd had.

Wij hebben elkanders aangezicht ook nooit meer gezien aan deze zijde van het graf.

Ik meen dat die andere ouderling, die zo bedaard zijn weg ging, nog enige tijd daarna geleefd heeft. Zijn einde was vrede en onder zeer grote belangstelling is hij begraven, betreurd door de zijnen, maar ook door de gemeente, die na al die droeve verwickelingen veel meer achting en liefde voor hem had gekregen.

Het oordeel komt God toe. Maar dit kunnen wij wel neerschrijven, dat wij in ons leven veel moeten leren, aanleren en afleren. Het is te betreuren dat wij zo hardleers zijn en zo onvatbaar om wat te leren. En soms mogen we wel eens wat leren, maar we zijn het ook weer zo spoedig vergeten. Wij vallen gedurig, eer dat wij het weten, in dezelfde ellende. Wij zullen de meeste tijd in ons leven zelf wel de oorzaak zijn dat wij zo met elkaar geslagen worden. God geeft Zijn eer niet aan mensen, noch Zijn lof de gesneden beelden. De Heere is een jaloers God op Zijn eer.

En aan de ene zijde is het voor ons, kortzichtige mensen, moeilijk uit te maken hoe ver het met genade en hoe ver het zonder genade kan gaan. De Heere alleen kent onze harten. Alles wat wij zien en horen moet ons maar tot een nauwer onderzoek brengen, daar de Heere ziet naar waarheid in het binnenste. En wij hebben ook te

bedenken dat de Heere wel mensen bekeert, maar geen karakters en naturen. Het krijgt wel een knak, maar het wordt voor Gods volk een kruis, dat wij mee moeten slepen tot aan onze dood toe. Wij zouden gespaard blijven voor vele teleurstellingen in ons leven, wanneer wij meer luisterden en acht gaven op hetgeen God in Zijn Woord zegt. Wij worden steeds maar afgemaand om geen vlees tot onze arm te stellen, en om zelfs niet op prinsen te vertrouwen. Zelfs Gods volk, hoe hoog wij ze mogen achten vanwege de genade die God er in verheerlijkt heeft, zijn maar navolgenswaardig in zoverre zij Christus nawandelen en Zijn voetstappen drukken. Hij heeft het immers gezegd: „Leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart, en gij zult rust vinden voor uw zielen.” (Mattheüs 11 : 28)

Een reeds lang ontslapen leraar bad eens: „Heere, zegen uw gezegenden met druk, kruis en armoede. Dan zullen wij niet zo hoog vliegen, maar voor God en mensen een lage plaats innemen.”

Zelfverheffing is een gruwel in de ogen Gods, maar ootmoed is een sierlijke genade waar de Heere Zijn goedkeuring over geeft.

Ik wil deze regelen beëindigen met de apostolische vermaning uit Efeze 5 : 15: „Ziet dan hoe gij voorzichtig wandelt, niet als onwijken, maar als wijzen, de tijd uitkopende, dewijl de dagen boos zijn. Daarom zijt niet onverstandig, maar verstaat welke de wil des Heeren zij.”

12. ZICHZELF GEHOLPEN

Ja, onszelf helpen, dat is wat wij willen en wat van nature altijd ons streven is. Dat is ons eigen, krachtens onze diepe val in Adam. En zelfs na ontvangen genade zijn wij daar nog gedurig mee bezig, ook ten opzichte van hetgeen nodig is voor de eeuwigheid. Maar daarover zal ik thans niet schrijven.

Jaren geleden gebeurde het eens dat een leraar onverwachts verhinderd werd om een gemeente te dienen op een avond in de week. Als ik me het goed herinner, dan was het doordat een trein ontspoord was en de lijn versperd, zodat die leraar ook niet komen kon, en het was onmogelijk een telegram van verhindering te zenden.

Die mensen in die gemeente zaten te wachten, maar daar kwam geen dominee. Tenslotte besloot de kerkeraad maar om een preek te lezen. Het was ook onmogelijk om al die mensen naar huis te sturen. Zij hadden in de consistoriekamer een kast met „goede schrijvers”, dus er werd gelezen. Het was wel een teleurstelling, maar de gemeente had toch een „goede preek” gehoord. De andere dag kon die leraar berichten wat de oorzaak geweest was dat hij niet was gekomen en hij gaf tegelijk

een datum op, waarop hij dan die beloofde beurt wilde vervullen, als de Heere hem spaarde.

De dag was aangebroken en nu was alles voorspoedig, dus hij kwam op de bestemde tijd aan. Na elkander gegroet te hebben in de consistoriekamer, zei één van de aanwezige ouderlingen tegen die dominee: „Dat was een teleurstelling de vorige keer dat u niet komen kon.” Daarop vroeg die leraar wat zij hadden gedaan. Het antwoord was: we hebben maar een preek uit de kast gehaald en die gelezen. „Dus”, zo antwoordde die leraar: „Jullie hebben jezelf maar geholpen. Als je nu eens tot God geschreeuwd had, dan had de Heere misschien uitkomst gegeven. Hij was de machtige om in die omstandigheden een man te verwekken die velen tot stichting had mogen zijn.” Het is meer gebeurd in soortgelijke omstandigheden dat de Heere door zulke wegen mensen naar voren bracht, die later Gods Kerk gediend en gesticht hebben. Ook met begrafenissen, dat een leraar verhinderd was en dat een eenvoudige man de leiding kreeg, tot grote verwondering van degenen die het aanhoorden, en dat daardoor later de weg geopend werd tot de bediening des Woord. God is zo vrij.

Wat die leraar daar gezegd heeft, was niet uit verachting van de oudvaders, o neen, het was ook zijn lust om ze te onderzoeken. Het was ook niet dat hij de kerkelijke orde opzij wilde zetten, maar er lag een bestraffing in, die op zijn plaats was.

Het is een grote zegen dat wij nog zoveel overjarig koren hebben en dat er nog wat geschreven is door leraars die nog leven, waar de Heere nog een zegen over gebiedt in deze tijden van grote schaarste. Maar toch moeten wij zeggen, met insluiting van onszelf, wat wordt de nood weinig gevoeld en beseft. Gods arm is

niet verkort en Zijn macht is niet verminderd. Staat de Heere niet boven alles? Heeft Hij in Zijn Woord niet gezegd dat Hij zelfs de stem van de jonge raven hoort, wanneer zij tot Hem roepen? Christus heeft ons Zelf de weg gewezen tot de voorziening in de grote nood van leraars in Mattheüs 9 : 38: „Bidt dan de Heere des oogstes dat Hij arbeiders in Zijn oogst uitstote”. Hij heeft het altijd nog gedaan en Hij kan het nog doen. Er is niets te wonderlijk voor de Heere. Het is Zijn werk om mensen te bekeren, maar ook Zijn werk om mensen te roepen tot de bediening in Zijn Kerk. Wij lezen in Handelingen 13 : 2: „En als zij de Heere dienden, en vasten, zeide de Heilige Geest: „Zondert Mij af beiden Barnabas en Paulus tot het werk waartoe Ik hen geroepen heb.” En in Efeze 4 : 11: „En Dezelfde heeft gegeven sommigen tot apostelen en sommigen tot profeten en sommigen tot evangelisten en sommigen tot herders en leraars.”

Maar ook staat er geschreven dat Hij van den huize Jakobs verzocht wil worden, dat Hij het hun doe. Dat is de roeping van Gods Kerk en volk. Als er geen profetie is, wordt het volk ontbloot. En wat is het gemis groot, wanneer de levende bediening van het Woord wordt gemist.

Als het leraars zijn die naar de mond en niet naar het hart van Jeruzalem spreken, dan zijn wij veel beter met een oudvader, maar ik bedoel hier dezulken, die van God bekeerd en geleerd zijn, die een roeping en een zending van de hemel ontvangen hebben. God mocht er ons voor bewaren om zelfs geen leraars te maken. We lezen met nadruk in Hebréeën 5 : 4: „En niemand neemt zichzelf die eer aan, maar die van God geroepen is, wordt gelijkerwijs als Aäron.” Het is toch zulk een ge-

wichtige zaak. Het is een voortreffelijk werk, maar het is ook zulk een verantwoordelijk werk. Wij liggen overal voor open als de Heere ons niet bewaart, maar wij kunnen er wel van verzekerd zijn dat de Heere ons werk afbreekt, en ons tegenkomt wanneer wij onszelf gaan helpen. Degenen die het ambt zelf opnemen zonder door God geroepen te zijn, zijn te beklagen. Zij kunnen wel een gerucht gehoord hebben, maar zij missen een boodschap. Zij hebben de zalving van Gods Geest niet en spreken soms nog wel over de waarheid, maar niet uit de waarheid. Als wij niet geroepen zijn door de Heere, dan moeten wij onszelf maar behelpen, maar die in de rechte weg tot het ambt en tot de bediening zijn gekomen, die liggen voor Gods rekening. God helpt ze keer op keer, al moet het zeer verschillend uitgeleefd worden.

Zeer verschillend om ons aan de grond te houden en aan Gods troon gebonden te blijven. Er is van nature niemand die afhankelijk wil zijn. Het is in ons aller hart om onszelf te helpen. Een gemeente is bevoorrecht om een leraar te mogen hebben, wiens benen gebroken zijn. Zo was het met Petrus. De Heere Jezus zei tot hem: „en gij, als gij eens zult bekeerd zijn, zo versterk uwe broeders.” Lukas 22 : 32.

Als wij het zelf niet kunnen, dan helpt God ons en gaat Gods volk voor ons zuchten. Trekken wij met onszelf op en staan wij in eigen kracht, dan laat de Heere ons tobben en dan snijden wij het gebed van Gods volk af. „Och, dat Israëls verlossing uit Sion kwame.”

Wij vragen er soms nog wel om, maar veelal is het maar een gewoonte, lippenwerk, omdat het zo hoort. En hoe weinig is ons hart er bij. Hoe zeldzaam dat het een wezenlijke en waarachtige nood der ziel is. Ook in deze is het maar schuld. Dat schuld nog eens schuld

werd en de nood nog eens nood. Ook in dezen kan de Heere uitkomst geven.

De Heere geve ons maar mannen met de zalving van Zijn Geest en met een ootmoedige vrijheid om niet anders te willen weten dan Jezus Christus en Die gekruist.